

Quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh các trường tiểu học huyện Bình Chánh, thành phố Hồ Chí Minh

Ngô Thị Hồng Thủy*; Nguyễn Thị Ngọc Hà**

*Học viên Cao học Trường Địa học Đồng Tháp

**TS. Trường Đại học Đồng Tháp

Abstract: *There have been many scientific studies on the management of moral education activities for primary school students. However, there has been no specific scientific study on the current situation and measures to manage moral education activities for primary school students in Binh Chanh district, Ho Chi Minh City. Therefore, the author has researched the topic: "Management of moral education activities for primary school students in Binh Chanh district, Ho Chi Minh City". The article presents the results from the above study.*

Keywords: *Moral education, primary school, Binh Chanh district, Ho Chi Minh City*

1. Đặt vấn đề

Giáo dục đạo đức (GDĐĐ) là trách nhiệm của toàn xã hội mà nhà trường giữ vai trò quan trọng. Trách nhiệm đầy lùi sự suy thoái về đạo đức đó đầu tiên phải thuộc về những người làm công tác giáo dục. Muốn làm được điều đó đòi hỏi CBQLGD phải đánh giá đúng thực trạng quản lý hoạt động (QLHĐ) GDĐĐ, tìm ra biện pháp tháo gỡ, khắc phục để nâng cao chất lượng GDĐĐ ở môi trường mình giảng dạy. Hiện nay, đã có nhiều công trình khoa học nghiên cứu về GDĐĐ và QLHĐ GDĐĐ cho HS tiểu học. Tuy nhiên, nghiên cứu thực trạng và các biện pháp QLHĐGDĐĐ cho HS tiểu học huyện Bình Chánh, TPHCM đến nay vẫn chưa có công trình khoa học nào cụ thể. Vì vậy nghiên cứu "GDĐĐ cho HS các trường tiểu học ở huyện Bình Chánh, TP Hồ Chí Minh". Là vấn đề cần thiết hiện nay.

2. Nội dung và kết quả nghiên cứu

2.1. Hoạt động giáo dục đạo đức

GDĐĐ được hiểu là sự tác động một cách tích cực của chủ thể đến đối tượng GD để hình thành trong họ ý thức, tình cảm, niềm tin, lí tưởng đạo đức và thông qua sự tác động này, đối tượng GD tự biến đổi bản thân mình, tự hoàn thiện những phẩm chất đạo đức, năng lực phù hợp yêu cầu đề ra. Theo đó, hoạt động giáo dục đạo đức là những hoạt động có chủ đích, có kế hoạch hoặc có sự định hướng của nhà giáo dục, được thực hiện thông qua những cách thức, những hoạt động phù hợp để chuyển tải nội dung giáo dục đạo đức tới người học nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục đạo đức. Hay nói khác đi *hoạt động giáo dục đạo đức là những tác động sự phạm có mục đích, có hệ thống và có kế hoạch của nhà giáo dục đến người*

được giáo dục để bồi dưỡng cho họ những phẩm chất đạo đức (chuẩn mực, hành vi đạo đức) phù hợp với yêu cầu của xã hội.

2.2 Thực trạng hoạt động GDĐĐ cho HS các trường tiểu học ở huyện Bình Chánh, TP Hồ Chí Minh

Tác giả khảo sát 20 CBQL gồm: Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng; 98 GV và 14 tổ trưởng chuyên môn của 10 trường. Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi. Kết quả như sau:

Ưu điểm: Trong QLHĐ GDĐĐHS, BGH đã xây dựng kế hoạch để các lực lượng giáo dục có cơ sở tổ chức thực hiện; tổ chức phân công lực lượng thực hiện nhiệm vụ; chỉ đạo công tác phối hợp các lực lượng trong nhà trường; có kiểm tra đánh giá rút kinh nghiệm và có khắc phục, điều chỉnh sau mỗi lần kiểm tra;

Các nhà trường đã thực hiện đầy đủ, kịp thời với GVCN lớp theo quy định, từ đó đã phát huy khá tốt vai trò của GVCN, của tổ chức đoàn trong hoạt động GDĐĐHS.

Hạn chế: Quy trình QLHĐGDĐĐ chưa cụ thể, chưa xây dựng được cơ chế phối hợp đồng bộ giữa các tổ chức đoàn thể trong nhà trường để thực hiện HĐ GDĐĐHS. Công tác phối hợp với các lực lượng GD trong và ngoài nhà trường còn thiếu chủ động, chưa tập trung vào các mục tiêu GDĐĐ nên công tác QLHĐ GDĐĐ chưa đạt hiệu quả cao.

Kế hoạch HĐ GDĐĐHS của trường tuy được thiết lập đầy đủ nhưng nhìn chung thì chưa có kế hoạch riêng mà còn lập chung với kế hoạch năm học nên nội dung kế hoạch chưa thật cụ thể.

Công tác tổ chức, chỉ đạo, các hoạt động GDĐĐ

cũng còn chưa thật sự quyết liệt, chặt chẽ.

Kiểm tra, đánh giá chưa được thực hiện thường xuyên, chưa xây dựng được lực lượng trong kiểm tra đánh giá.

2.3. Một số biện pháp QLHD GDĐĐ cho HS các trường tiểu học ở huyện Bình Chánh, TP Hồ Chí Minh

2.3.1. Nâng cao nhận thức tầm quan trọng của hoạt động DDĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh

Biện pháp này nhằm làm cho các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm của mình trong giáo dục và rèn luyện đạo đức HS; giúp cho việc phối hợp các lực lượng GDĐĐ cho HS được tiến hành một cách đồng bộ, chặt chẽ và có hiệu quả.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Tác động vào đối tượng CBQL, GV nhằm thống nhất quan niệm về giáo dục, GDĐĐ, đặc biệt thống nhất về mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức và cách đánh giá xếp loại đạo đức HS. Nâng cao ý thức trách nhiệm của họ trong việc GDĐĐ cho HS thông qua các bài giảng trên lớp, qua thái độ lao động tận tụy, qua phong cách, lối sống mẫu mực của những nhà sư phạm để HS noi theo.

Tác động vào đối tượng cha mẹ HS để giúp cha mẹ HS3

Tác động vào các lực lượng xã hội ngoài nhà trường nhằm nâng cao hiểu biết cho các lực lượng xã hội ngoài nhà trường về các quan niệm giáo dục, đặc biệt là quan niệm về GDĐĐ cho HS.

2.3.2. Cải tiến việc xây dựng kế hoạch GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh

Biện pháp này nhằm đảm bảo tính hài hoà trong mọi chương trình hoạt động của nhà trường.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Hiệu trưởng nhất thiết phải xây dựng kế hoạch GDĐĐ cho HS. Trên cơ sở kế hoạch chung của Bộ, Sở, Phòng GD&ĐT, xây dựng kế hoạch cụ thể nhằm chi tiết hóa các mặt hoạt động của công tác QLHD GDĐĐ cho HS.

Hiệu trưởng phải xác định rõ và lựa chọn chính xác các mục tiêu GDĐĐ phù hợp, từ đó xây dựng kế hoạch thực hiện các mục tiêu

Hiệu trưởng cần tích cực, nhạy bén trong việc nắm bắt thông tin, chỉ thị của Bộ, Sở, Phòng cũng như các chính sách của địa phương về kinh tế - xã hội, văn hóa, giáo dục... để làm cơ sở cho việc xây dựng kế hoạch.

GVCN, GV bộ môn, tổ chức Đoàn, Đội cần chủ

động xây dựng các kế hoạch GDĐĐ HS tiểu học eo từng tháng, từng kì học, kế hoạch GDĐĐ HS cá biệt.

2.3.3. Đổi mới tổ chức hoạt động GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh,

Biện pháp này nhằm tạo điều kiện cho HS tiếp cận với nhiều hình thức giáo dục khác nhau, giúp các em củng cố, mở rộng thêm tri thức đã học, vận dụng các tri thức đó và thực tiễn cuộc sống; phát triển óc thẩm mỹ; tăng cường thể chất; nhận thức xã hội và ý thức công dân.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Đa dạng hóa các hình thức GDĐĐ nhằm kích thích HS tích cực hoạt động, tiếp nhận tri thức đạo đức hiệu quả từ nhiều kênh khác nhau.

Yêu cầu các em thực hiện các nội dung GDĐĐ bằng nhiều hoạt động đa dạng, phong phú; khuyến khích HS rèn luyện kỹ năng sống, kỹ năng vượt qua nghịch cảnh và các giá trị đạo đức hiện đại trong bối cảnh hiện nay.

- Nâng cao hiệu quả của hình thức GDĐĐ thông qua việc giảng dạy các môn học trên lớp, đặc biệt là môn Đạo đức.

Kết hợp cả PPDH truyền thống và PPDH hiện đại. Tùy vào nội dung từng bài, khả năng của HS, năng lực của GV mà sử dụng các phương pháp phù hợp.

- 2.3.4. Tăng cường chỉ đạo hoạt động GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh,

Biện pháp này nhằm làm cho các tổ chức trong nhà trường, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, cha mẹ HS nắm và hiểu rõ các phương pháp, hình thức tổ chức để phối hợp chặt chẽ, có hiệu quả các lực lượng tham gia GDĐĐ cho HS. HS chủ động, tích cực tham gia vào các hoạt động giáo dục và tự mình rèn luyện đạo đức..

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Xác định nhiệm vụ thực hiện kế hoạch cho từng bộ phận, thành viên. Quy định rõ trách nhiệm và quyền hạn cho từng bộ phận, từng cá nhân.

Cụ thể hóa kế hoạch GDĐĐ của nhà trường thành kế hoạch hoạt động trong từng tuần, từng tháng, từng kì.

Phối kết hợp với Ban chấp hành Công đoàn, chỉ đạo Đội TNTP Hồ Chí Minh, các tổ khối chuyên môn và giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn thực hiện tốt các yêu cầu cụ thể với chức năng, nhiệm vụ của mình:

+ Đội Thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh triển khai kế hoạch hoạt động theo từng tuần, từng tháng gắn với những hoạt động cụ thể.

Các TCM XDKH GDĐĐ với dạy học văn hóa vào từng tuần dạy. Thông qua sinh hoạt chuyên môn hàng tuần, tổ chuyên môn đánh giá những mặt đã làm được và những mặt chưa làm được của việc dạy văn hóa cũng như rèn luyện đạo đức, từ đó đưa ra biện pháp, kế hoạch cho tuần tiếp theo.

GVCN thực hiện nghiêm túc chương trình các môn học, lồng ghép GDĐĐ vào các môn học, đặc biệt chú trọng GDĐĐ thông qua dạy học các môn học như: đạo đức, hoạt động tập thể.

2.3.5. Cải tiến kiểm tra, đánh giá hoạt động GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh

Biện pháp này nhằm khắc phục những hạn chế của các hình thức kiểm tra đánh giá cũ, góp phần giúp cho Hiệu trưởng biết được các tổ chức, cá nhân thực hiện các nhiệm vụ như thế nào; thấy được các quyết định quản lý của mình có kịp thời, phù hợp không.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

KTĐG việc thực hiện các nhiệm vụ GDĐĐ cho HS của các bộ phận đoàn thể, cá nhân trong trường và sự phối hợp với các lực lượng xã hội khác trong công tác GDĐĐ cho HS.

KTĐG thường xuyên và định kỳ với tất cả các nội dung của hoạt động GDĐĐ bằng nhiều hình thức kiểm tra, đánh giá linh hoạt, phù hợp với đối tượng và nội dung cụ thể.

Từ kết quả KTĐG kịp thời kiểm định lại độ chính xác, hiệu quả của các biện pháp và các kết quả quản lý; có giải pháp điều chỉnh, khắc phục tồn tại, sai sót, phát huy thế mạnh.

2.36. Chú trọng chỉ đạo phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội tham gia hoạt động GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học huyện Bình Chánh,

Biện pháp này nhằm xác định rõ vai trò, nhiệm vụ, chức năng của gia đình, nhà trường, xã hội trong công tác GDĐĐ cho HS.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Phối hợp giữa nhà trường và gia đình là một đòi hỏi tất yếu và là trách nhiệm của cả hai phía, nhưng trong thực tế của quá trình phối hợp cho thấy nhà trường phải đóng vai trò chủ đạo, hạt nhân và cầu nối quan trọng của sự phối hợp này là GV chủ nhiệm.

Nhà trường cần có những hỗ trợ cụ thể cho các bậc cha mẹ trong việc giáo dục con cái, giúp họ thấy được vai trò của giáo dục gia đình; nắm được những nội dung và phương pháp GDĐĐ trong gia đình đối với HS TH; nhận thức đúng đắn về quá trình biến đổi, phát triển tâm sinh lý và những ảnh hưởng của môi trường xã hội đối với HS.

Đề GDĐĐ cho HS đạt hiệu quả, Hiệu trưởng không thể không chú ý tới những tác động của xã hội đến sự hình thành và phát triển nhân cách của HS. Đó là phải chú ý tới việc giải quyết hợp lý các mối quan hệ với các lực lượng xã hội như quan hệ với các cấp ủy đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể, xã hội ở địa phương, cộng đồng dân cư, từ đó tăng cường phối hợp, tranh thủ lợi thế của các tổ chức, lực lượng xã hội và phát huy sức mạnh tổng hợp trong GDĐĐ cho HS. Xác định nội dung cụ thể của công tác phối hợp với các cấp chính quyền, các tổ chức, đoàn thể xã hội nhằm GDĐĐ cho HS.

3. Kết luận

Trong QLHĐGDĐĐ cho HS ở trường TH, Hiệu trưởng nhà trường phải xác định rõ mục tiêu, nắm vững nội dung, phương pháp GDĐĐ HS, huy động các lực lượng tham gia tích cực và hiệu quả vào công tác này. Quản lý tốt hoạt động GDĐĐ sẽ tác động đến mọi tầng lớp trong xã hội đặc biệt là các em HS, qua đó hình thành cho các em ý thức, tình cảm, niềm tin và quan trọng nhất là hình thành thói quen, hành vi đạo đức thể hiện trong cuộc sống hàng ngày.

Trên cơ sở lý luận và thực trạng QLHĐGDĐĐ cho HS các trường tiểu học ở huyện Bình Chánh, thành phố Hồ Chí Minh, đề xuất 06 biện pháp quản lý. Các biện pháp này được tiến hành khảo nghiệm đều có tính cấp thiết và tính khả thi cao và có ý nghĩa quan trọng giúp cho hiệu trưởng định hướng, áp dụng linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với điều kiện của nhà trường sẽ mang lại hiệu quả trong việc tổ chức HĐ GDĐĐ cho HS các trường tiểu học, giúp nâng cao chất lượng học tập và rèn luyện đạo đức cho HS các trường tiểu học.

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành TW Đảng (2013), Nghị quyết số 29 “Về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo. Hà Nội.
2. Bộ GD&ĐT (2020), *Điều lệ trường tiểu học, ban hành theo thông tư 28/2020/TT-BGDĐT*. Hà Nội&
3. Bộ GDĐT (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT, ban hành chương trình giáo dục môn Giáo dục công dân*. Hà Nội
4. Bùi Hiền (chủ biên) (2015), *Từ điển Giáo dục học*, NXB Khoa học và kỹ thuật.
5. Hoàng Phê (2015), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Hồng Đức.
6. Phan Thị Hồng Vinh và cs (2022), *Giáo trình Giáo dục học*, NXB ĐHSPT, TP Hồ Chí Minh